

Enär El, eller Bof, Mastetråd, Spira eller annat Stormwerkstråd tarfwas för Wår Orlogs-Flotta, Fästningar eller andre Rikets förnödenheter, och tillgång der-
 til å Krono-Parker finnes och föreslås; så böra wederbö-
 raude Collegier och Embetsmän derom hos Os i under-
 dånighet anmälan göra, deröfwer Wi i Råder wele hö-
 ra Öfwer-Hof-Jägmästaren, och sedermera Nådigt utlä-
 tande meddela, i likhet hwarmed wederbörande sedermera
 skola åga, at om utsynningen och fällningen föranstalta.
 Men skulle wid en sådan fällning et sligt utsynt Tråd be-
 finnas odugligt för det behof, hwartil det varit påräk-
 nad, bör det qwarblifwa under Öfwer-Hof-Jägmästarens
 disposition, för at genom Auction försäljas til inkomst för
 Planterings-Cassan; äfwen som Skatar och Grenar, som
 kunna öfwerblifwa wid slig fällning å Krono-Park, böra
 på Auction försäljas, och de inslytande medlen Planterings-
 Cassan tilfalla. Börandes Jägeribetjeningen, sedan utsy-
 ningen och afförslen för sig gått, deröfwer afgifwa be-
 rättelse så wäl til Wår Befallningshafwande, som Öfwer-
 Hof-Jägmästaren, inom Sex weckor derefter, wid Tre
 Riksdaler Sexton Skill. wite.

S. 15.

Swad Krono-Skogarne, eller de större Skogar och
 Odemarker beträffar, hwilka utom Bygdelagen Os och Kro-
 nan tilhöra, såsom uti Finland, Norrland, Dalarne och
 Wermeland, skola Wåre Befallningshafwande draga för-
 sorg derom, at då intil sådan större Skog och Odemark,
 stöta Hemman eller Byar, som icke hafwa afwittrad mark,
 så mycket utrymme af Skog må dem tillagd warda, som
 enligt

enligt Författningarne til fullsatte Hemman nödigt pröf-
was; hwilken sedan med Laga Rör affskilles från den öf-
rige marken, som Kronan tilhör; dock der någon med La-
ga afwittring eller andra skäl gitter bewisa någon del af
sådane Skogar med rätta höra en wiß Sökn eller Hårad
til, wele Wi dem sådan deras rättighet icke betagit haf-
wa, allenast slike Allmännningar icke utöfwer deras rätta
gränser utdragas. Dese Kronan inom Swenska Provin-
serne tilhörige Marker böra Wäre Befallningshafwande
låta afmåta, beskriwa och på Charta lägga, samt i mon
af de tilfällen til nyttig odling, som inom de samma sig
förete, i underdånighet föreslå hwad antal Nybyggen, hwar-
dera med et område af ungefärligen et åttendedels Man-
tals ågowidd, derstädes skola kunna anläggas; hwarefter
Wi Oss i Nåder utlåta wele, huru och under hwad wil-
kor, sådane Nybyggen til hugade Odlare måge uplåtas.

Det, som angående afwittringar för särskilde Land-
skap, samt igenom särskilde Författningar stadgad finnes,
kommer uti samma Orter at tjena til esterrättelse.

Äfwenledes skola Wäre Befallningshafwande, om de å
sådane större Skogar och Odemarkar anlagde oskattlagde
Torp och andre Besittningar undersöka, huruvida de sam-
ma, såsom större eller mindre Hemmansdelar kunna åga be-
stånd, och i slikt fall besörja, at de til In- och Utågor af-
rö-
sas, börande, sedan dese undersökningar verkstälte blifwit,
Wäre Befallningshafwande i underdånighet inberätta, huru
många sådane lågenheter inom de dem i Nåder anförtrödde
Län finnas, på det Wi måge blifwa i stånd sette, at i Nåder
föreskrifwa hwad i afseende på dem ytterligare tilgöras må.

Huru widt och på hwad sätt til Kronans förmön, försälgning ifrån sådane Krono Skogar af Bräder, Timmer och Ballar samt Glåra m. m., redan skett, samt hädanefter widare må tillåtas och befordras eller inskränkas; derom böra Våre Befallningshafwande i de Län, der sådane Skogar finnas, med underdåniga berättelser til Oss skyndesammeligen inkomma, då Wi ytterligare i dese ämnen wele efter omständigheterna i Råder förordna.

§. 16.

Hwad, som i denna Förordning om Allmänningar stadgadt är, kommer ej at lämpas til Recognitions-Skogar, samt Skogar och Allmänningar, som i Bergslagen äro belagne, eller til Bergslagens och Bergwerks nytta och understöd uplåtne, utan kommer med hushållningen öfwer sådane Allmänningar och Recognitions-Skogar at förhållas på sätt, som uti Bergs. Ordningarne och särskilde Författningar derom förut föreskrifwit finnes.

Om Frelse- och Skatte-Hemmans Skogar.

§. 17.

Ridderskapet och Adelen äger at nyttja enskild och afwittrad Skog å Frelse Jord, såsom de dem i Råder förundte Privilegier innehålla.

§. 18.

Så må ock Skatteman nyttja sin enskilda Lagligen afrosade eller afwittrade Skog och Mark med den fulla ägande och dispositions rätt, som Vår Nådiga Förordning af den 21 Februarii 1789 honom tillägger: ägande
han

han derå anläggga nya Torp och göra alla de upödslingar, som besläffenheten medgifwer och des egen slit och omstända kunna upfinna, utan at desse Lågenheter med Skatteläggning eller särskild Rånta någonsin skola beswäras.

En lika fri och obehindrad ägande dispositions- och upödlings-rätt öfwer enskild Slog och Mark, skola jemwäl Skatte-Frelse-Ägare med samma villkor åtnjuta; Frelse-mannen eller Rånte-Ägaren dock sin rätt förbehållen til wisse bårande Trån, enligt hwad Lagen i Byggn. Balk. 13. Cap. 1. S. utsätter; Kommandes likwäl härwid at i allt tagas så för Krono, som Frelse-Skatte, hwad 76. S. i denna Wår Förordning innehåller.

Skulle Krono-Skatte- eller Frelse-Skatte-Bonde den dem genom denna Förordning, så til bårande Trån, som annan Slog, öfwerlemnade rätt och frihet, så misbruka, at fara för Hemmanets bestånd och förmåga at skatten utgöra, kunde upkomma; då må den, som Råntan af Hemmanet äger, derå Laga rättelse söka; är det Kronan, då skal Wår Befallningshafwande derå inseende hafwa, åliggande det Kronobesjente, at när de sådane misbruk förnimma, sådant wid ansvar genast inberätta til Wår Befallningshafwande, som förordnar Actor at målet wid Domstolen Lagligen åtala.

S. 19.

Äger eller besitter Öfrelseman Säteries- eller Frelse-Tord genom Laga fång, njute derå samma rätt til Slogens nyttjande, som Frelseman. Men ej må Landibo, som för Arrende eller annan utskuld, annars Tord brukar, ehwad den är Frelse eller Skatte, sälja ifrån Wår-

dens Skog hwad helst det wara må, så framt han ej ige-
nom afhandling fått Ågarens lof dertil. Bryter Landibo
häremot, ersätte skadan och böte dubbelt emot hwad för
åwerkan i denna Förordning stadgas.

§. 20.

Är Skog öfskiftad Grannar eller Byar emellan, haf-
we den witsord, som skifta wil och sin Lott från de an-
dre skilja; och skal delnings kostnaden emellan Grannar
uti en och samma By utgå och godtgöras efter öre och
örtug, eller annat gängse Byamål; men åter särskilte
Hemman emellan efter Hemmantalet beräknas.

§. 21.

Äro Jordägare, som hafwa öfskift Skog, alla Grelse
eller alla Skatte, eller råda deruti Grelse och Skatte til-
sammans hwar med annan, äga de wäl sine inellan öf-
werenskomma om Skogens nyttjande, så til husbehof som
affsalu; men utan sådan enhälltg öfwerenskommelse må ej af
öfskift Skog något af bole föras eller åt annan säljas och
uplåtas, wid bot, som för åwerkan å andras enskifte ägor
främdeles utsättes, och ersättning til de andre Delägare.
Lag samma ware om den, som äger Jord i twänne Byar,
och den ena öfskiftade Byns Skog til annan By nyttjar.

§. 22.

Sör Grelse, eller Skatteman affsalu af öfskift Skog,
deri Kronan eller Boställe del hafwer, utan at förut haf-
wa sin tillämnade försälgning hos Wår Befallningshaf-
wande anmält, och lof dertil erhållit; ware derföre ena-
banda

handa bot, som i förra §. utsatt är, ehvad Krono-Bonden eller Boställs-Innehafwaren dertil samtyckt eller icke.

Om Boställs- och Krono-Hemmans Skogar.

§. 23.

Boställs-Innehafware, ehvad han är Militaire, Civil eller Prest, så ock Krono-Bonde, äger nyttja den Skog, som Bostället och Krono-Hemmanet tilhör, til husbehof, men ej til salu; beträdes Boställs-Innehafware eller Krono-Bonde med försälgning af Skog, eller at på annat sätt Skog åt andre olofligen uplåta, böte dubbelt emot återkan å andras enskilda ågor; Lag samma ware för den, som ifrån Boställe eller Krono-Hemman köper, eller sig Skog tilbyter, eller på andra villkor erhåller, der honom weterligt är, at han Skogen ifrån Boställe eller Krono-Hemman bekommit.

Den som jemte Boställe och Krono-Hemman besitter eller äger annan enskild fast egendom, ware wid samma wite förbuden, at från Boställe och Krono-Hemman til sådan sin egendom föra och nyttja Skog.

Hårdfwer skola Krono- eller Skogs- eller Jägerbetjente noga upsigte hafwa, och förelupne misbrut wid allmänna Domstolen Lagligen åtala, hwarigenom således åndras hwad som för Militiæ-Boställen om slite måls up-tagande och arbdömande af Eyne-Rätt, förut stadgadt finnes; men skade-ersättningen kommer af sistnämde Rätt at i Eyne Instrumentet utsättas.

Skulle Boställen finnas, som hafwa anseelig Skog, deraf Kolning til affalu förut skett, så må det ock hädan-

er tillåtas, när Skogens tillstånd och beskaffenhet det tillåter och medgifver; dock så at Vår Befallningshafwande, efter uti wederbörandes närvaro hållen undersökning af Skogs, eller Kronobetjente, utsätter och förordnar, huru stor Kolning årligen till salu ske kan utan Boställets skadot Innehafwaren af Bostället ej må öfverstrida wid dubbel åverkans bot; säljer eller annorledes uplåter Bostället, Innehafware Kol åt andra utan anmälan och lof, wære derföre bot som sagdt är.

§. 24.

När Sotnemån skola Prestegård bygga och båtra, äga de å Preste-Boställets ågor taga dertill nödigt Timmer och Wirke, så wida der tilgång finnes, utan at Skogen till Preste-Boställets öfrige behof för mycket medtages; men i brist af sådan tilräckelig Skog å Boställets ågor, böra Sotnemånnen för hwad de bygga skola, efter Mantalen utur egna Skogar Timmer och Byggnadswirke framställa.

§. 25.

Skulle med Prestegårds Skogen misshushållas, eller Skogen annorledes än Lagligen och såsom denna Förordning bjuder, användas, äga så wäl Krono. och Skogs- samt Jägeribetjente, som Församlingens Inwånare, at sådana misbruk åtala; äfwen som det åligger Biskopen och Hårads-Probsten, at wid visitationer derom efterfråga, och i händelse af öfwerklagadt misbruk, sådant till Laga rättelse anmäla hos Vår Befallningshafwande, som målet till Domstolen förwisar, och Actor till des utförande förordnar.

§. 26.

§. 26.

Wil Boställs, Innehafware, eller Krono, Sen
 Åbo, nytt Torp å sadane Krono Lågenheter anlägga,
 dertil begåras lof af War Befallningshafwande, som om
 han så nödigt anser, låter derom wid Hårads, Rätten
 undersöka, och i öfrigt derutinnan efter omständigheterna
 förordnar.

Om Ek och Bos samt andre bårande Trån,

§. 27.

Å Frelse grund höra Ek och Bos, ehvad den står
 utom eller inom hägnad, Jordägare till.

§. 28.

Å Skatte, Krono, och Stadsjord hafwa Ek och Bos
 af urminnes tider varit Och och Kronan förbehållne. I
 senare tider hafwa dock, i anseende til Ekeskogen, des wård
 och upmantran til återplantering, anstalter blifwit widtag-
 ne, hwarigenom wissa förmoner blifwit Skatte, och Kro-
 no. Hemmans Åboer tilågnade, deribland i synnerhet 6. §.
 uti Förordningen af den 10 Januarii 1746 tillägger Skat-
 te. Bonden hwar Tionde, och Krono. Bonden hwar Tju-
 gonde penning för Ek, som af Kronan försäljas; af-
 wen som Förordningen af den 23 Martii 1742 försäkrar
 Skatte, och Krono. Bonde om fri disposition til hälften
 af alla de Ek, som då woro under Tio år eller öfwer der,
 efter upwårte, samt igenom Åboernes försorg wårdades;
 hwarförutan genom Förordningen af den 21 Februarii
 1789 Skattemån erhållit ägande, och dispositions-rätt öf-
 wer

wer sådane Ekar och Boskråd, som för Wäre och Kronans behof icke menlige äro.

I detta det allmänna uti så mångfaldigt afseende högst gna hushållningsämne, som rörer Eke och Boskrådens wård, hafwe Wi i Nådigt öfwerwågan. de äru som den upwäxande Eke och Boskråden fordrer längre tid tillsyn och afsamhet, den ingen båt.

Äboen, på hwars ågor sådan Skog wäxer, kan wäntas; och då skälighet äfwen är, at Äboen för sin omsorg derwid upmuntras, samt Os härutinnan ej något färare wara kan, än at med allmänt wäl förena Wäre förgäflig Undersätters enskilde winning; så hafwe Wi och, långt ifrån at förringa de för sådan orsak genom förra Författningar förundte förmöner, fast mera warit om. tänkte at dem utwidga och föröka, samt således i Nader för godt funnit, at angående Eke och Boskrådenne å Skatte och Kronolord förordna på sätt som följer:

Ek får ej fällas utan utsyning, hwarom hos Wäre Befallningshafwande för hwarje år sökas skal. Alla ansökningar om utsyning för följande årets behof, böra hos Wäre Befallningshafwande ingifwas inom Junii månads slut, hwilken tid dock för nästa års behof förlänges til instundande October månads slut, derest något afseende derå skal hafwas. Sedan Wäre Befallningshafwande på wanligt sätt dem granskad och deröfwer sig utlåtit, böra de derefter gifne Bewillnings och Utsynings Resolutioner inom medlet af September månad, men för nästa års behof inom medlet af nästkommande December, insändas til Förvaltningen af Sjö. Ärenderne, som då äger, at til be.

besigtuings och utstämplings verkställande i sådane Klar, hvilka Krono-Skatteman för sit behof och til det ont af Bewillnings-Resolutionen utsätter, för det som falla må, på Kronans bekostnad affända Warfs-Quartier, eller andre skidelige Personer, til de Län, der requisitioner gjorde äro, och det så tidigt, at utstämplingarna alltid skola ske uti dertill af Våre Befallningshändande förordnade Krono- och Skogsbetjentes, äfwensom Rådsmåns närvaro, kunna helst i November och December månader, men sist inom medlet af påföljande Februarii, vara verkstälde och fulländade; hwarwid noga bör tillses, at intet Tråd utstämplas, som för Vårt och Kronans behof är tjenligt.

Endår åter Klar för Våre och Kronans behof fallas och afföras, wile Wi i Råder förkunna Krono-Skatteman, til belöning och upmuntran för Ekens wård, betalning för Trådet efter den Taxa, som denna Förordning bifogad är. Och skal äfwen alt hwad efter en sådan fällning öfwer blifwer af skatar, grenar m. m., samt för Kronans behof icke är tjenligt, Jordägaren tilhöra.

Fäller Skatteman eller låter fälla Ek utan lof, ersätte wårdet och böte, som för slikt åverkän å andras ågor, här nedanföre stadgas. Synrer eller bläcker han, eller anorledes skadar och förderfwar eller förderfwa låter sådant Tråd, ware bot lika som hade han Trådet huggit.

Allt Elwirke, som forslas från den ort, der det såldt blifwit, skal vara försett med Förpackning eller Bewis, hwarifrån det hemtas, hwarthån det föres och hwem det tilhör. Hwad som deraf införes til Städerne, eller er-
E
tappas

tappas på Wägarne, eller wid Lastage- och Byggningsplatser, eller Warf, utom Städerna, utan sådan medföljande Förpackning eller Bewis, ware, då det icke tillhörer Sk och Kronan, förwerkadt.

Då Grefseman för egen räkning låter til Stad eller annorstädes afföra Ek, som å hans Grefse ägor huggen är, må han den samma sielf, eller den hans egendom förwaltar, förpacka. Köper åter någon af Grefseman sådant Träd eller Wirke, det han sedan til Stad införa wil, ta ge då af honom bewis deröfwer, hwilket såsom Förpackning tjena må. Likaledes, och då Ek, som efter utsynning blifwit såld, införes til försälgning å förenämde ställen, dens bewis, som utsynningen werkställt.

Alla dessa Bewis skola i Tullen aflemnas och der qwarblifwa, til hwilka wederbörande Krono. Jägeri. och Skogs. betjente böra, när som helst, wid anfordran åga tilgång.

Den, som falskt Bewis eller Förpackning utgifwit, straffes efter allmän Lag.

S. 29.

Äf all Ek, som å Krono. Hemmans Jord finnes, samt antingen för Wårt och Kronans behof fälles och afföres, eller igenom Wår Befallningshafwande til andre emot Betalning uplåtes; njute Krono. Bonde för hwart Träd hälften af den betalning ofwannämde Taxa utsätter.

Ek, som står inom hägnad, Åker och Äng til men, åge Krono. Bonde rätt at fälla samt til Hemmanets tarf nyttja och använda; dock ej utan Wår Befallningshafwandes wetskap och samtycke; har han et Eken til husebehof nödig, gifwe det Wår Befallningshafwande tillånnas; wårde

värde och den sålde Elen intill des han kan försäld war-
da, och njute sedan hufsten af betalning efter Taxan.

Tarfwär Krono-Bonde til Qwarndbyggnað, eller an-
nat sadant Gårdsbehof, Ef, som finnes på Hemmanets
ågor inom eller utom hånad, den må han utan betal-
ning erhålla; dock ei utan Wår Befallningshafwandes lof
och tilstånd samt föregången utsynning hugga.

Fäller Krono-Bonde eller låter fälla Ef, utan we-
derbörligt lof och tilstånd, böte såsom för åverkan å Ef
i denna Förordning säges. Lag samma ware om han det
Tråd, han ei hugga får, syrer eller bläcker eller annorle-
des skadar och förderfwär eller förderfwa låter.

Försäljer han, eller annorledes åt andra ifrån Kro-
no-Hemman uplåter Ef, ware derföre enahanda bot, ehwad
han med eller utan tilstånd Elen såldt.

S. 30.

Å Lands- och Hårads-Allmänning, Krono-Slogar
samt Boställs-ågor, är all Ef Och och Kronan förbehål-
len; Ei må någon Boställs-Innehafware, ehwad natur
Bostället åger, annorledes än med lof och tilstånd af Wår
Befallningshafwande, samt efter utsynning, fälla Ef, wid
åverkans bot; ei eller må utsynning dem bewillias, så framt
ei Bostället Elen tarfwär, eller Elen, såsom menlig för
Åker och Ång, undanröddias bör, i hwilket senare fall,
samt då Bostället ei har Elen nödig, Wår Befallnings-
hafwande åger at låta Trådet försälja. Dock må af all
Ef, som å Boställs ågor för Wårt och Kronans behof
fällas och affores, Boställehafwaren njuta lika betalning
som Krono-Bonde i 29. S. förbund är.

§. 31.

El, hafwe Wår Befallningshafwande ej magt at til Publique ¹⁷⁹¹ använda, eller til enskilde Personer uplåta och försälja, eller utsynning derå bewilja, så framt ej Wårt och Rikets Krigs-Collegium, eller Förvaltningen af Sjö. Åren. derne der till samtlyckt. Ekar, dugelige för Wårt och Kronans behof, så ej til enskilde uplåtas utan Wårt Nådiga tillstånd.

Då Ekar skola fällas för Wåre Orlogs-Flottor, Fästningar och andre Rikets förnödenheter; så hafwe Wårt Rikets Krigs-Collegium jemte Förvaltningen af Sjö. Årenderne, at efter sina särskilde Instructioner och Författningar genom Wåre Befallningshafwande derom föranstalta, hwarwid då större partie erfordras, uppå bemärlte Förvaltnings pröfning skal antomma, antingen någon Orlogs-Flottans Officerare, Officerare af Constructions-Staten, eller Warfs-Quartersman på Kronans bekostnad må affärdas, at, jemte de af Wår Befallningshafwande förordnade Krono- och Skogsbetsente, utsyna och låta fälla så många Ekar, som behofwet fordrar, samt afförslen bewaka. Och bör af den, som fått befällning, at om fällningen och afförslen bestyra, dylikt Bewis, som i 28. §. omnämnde äro, meddelas. Likaledes bör Krigs-Collegium wid sådan fällning af Ekar för Flottorne eller Fästningarne, beordra någon af Tng-Staten at tilse, hurumida det Efewirke, som för Flottorne eller Fästningarne ej finnes tjenligt, kan för Tng-Statens behof användas.

§. 32.

Swad i öfrigt, utom Efeskogen, derom redan stadgadt är, så Bot. som andre hårande Tråd widkommer; så

sa hafwe Wi i Nader för godt i rätt, at deröfwer lemn-
na Krono. Skattemån en fri ägande och dispositions-rätt;
Dock ware Krono. Skattemån påminne at denna honom
öfwerlemnade rätt och frihet icke misbruka; och hwilket fall,
och derest misbruk skulle ske, wederbörande hafwa at i aft-
taga och sig til esterrättelse ställa hwad i §. i denna
Förordning innehåller.

Krono. Bonde samt Boställs. Innehafware får nyttja
Boskogen utan betalning til husbehof; dock icke annor-
ledes än med lof och tilstånd af Wår Befallningshafwan-
de, samt efter utsynning och stämpling. Faller Krono. Bon-
de eller Boställs. Innehafware Boskogen olofligen, böte som för
åwerkans å Boskogen, i denna Förordning stadgas. Edla el-
ler bortbyta de Boskogen, som med eller utan utsynning såld
blifwit, gälde åwerkans bot och wårdet åter.

Är Skog öfiskt Byar eller Hemman emellan, då skal
Byamån eller Hemmansägare emellan öfwerenskommas
om bårande Träns fällning och nyttjande; och ware den,
som utan sådan öfwerenskommelse, å öfiskt Skog båran-
de Träd faller, til åwerkans bot förfallen.

§. 33.

Utom El och Boskogen, hwarom nu särskilt stadgadt är,
måge Krono. Bonde samt Boställs. Innehafware til andre
bårande Träd hafwa lika rätt, som til annan å deras
mark wårande ofruktbar Skog, dem efter denna Förord-
ning tilkommer.

§. 34.

Til El och Boskogen samt andre bårande Träd å Stads-
jord, skola wederbörande hafwa en lika rätt med den, som
Wi

Wi i denna Förordning Krono. Skattemän i Näder uplåtit; såsom de och et lika ansvar skola wara underkastade, då de Et olagligen falla: och skal å mark, deruti flere samfald del åga, i allt tagas hwad 32. §. i sådant fall föreskrifwer.

§. 35.

Der så funnes, at Eken och Boken å Krono. Skatte. och Krono. grund redan blifwit igenom särskilde Resolutioner til allmänne eller enskilde behof öfwerlåten, skal uti hwad således förut stadgadt och afhandladt blifwit, denna Wär Nädiga Förordning ej någon den minsta rubbning eller ändring förorsaka; utan skola de, som redan til nyttjan. af Et och Bos å wise Skatte. eller Krono. Hemman någon större eller mindre rätt erhållit, derwid efter förut skedde aftal och Författningar bibehållas. Och må ej någon Krono. Skatte. eller Krono. Bonde sig drista, at i afseende på mindre förmoner i jemförelse med andre Krono. och Skatte. Bønder, deröfwer hos Oss i underdånig. het klaga, eller någon ersättning söka; helst de förmoner af Et och Bos, som Wi i denna Förordning endast af Gunst och Nåde uplåtit Krono. Åboer och Krono. Skattemän, ej kunna sträcka sig längre än til dem, Oss och Krono. nu tilhört; men icke til de rättigheter någon enskildt genom särskilde Resolutioner eller Laglige öfwerenskom. melser, förut tillagde blifwit.

§. 36.

Å Frelse. Skatte grund njute Frelseman eller den Nån. tan innehafwer, den rätt til godo, som Allmänna Lagen i 13. Cap. 1. §. Byggninga Balken honom tillägger, så framt

framt ej, då Jordägande-rätten å Frelse-Hemman blifwit afstadd, Rånte-ägaren jemwål sin rätt til Ek, Bol, Apel och Orel tillika öfwerlemnad, då afhandlingen derutinnan til rättelse tiens skal; men derest hädanefter emellan Kronan och Frelse-råntas Innehafware något byte om Hemmans råntor skulle afhandlas, eller Frelseman för Råntefordring erhålla ersättning af Kronan förbehållne Råntor, skal sådant för Krona Skatte-Bonden ej minskas den rätt til desse bårande Tråd, som Wi i denna Förordning i Nader honom tillagt.

Fäller Frelse Skatte-Bonde, utan Rånte-ägarens lof, förenämde bårande Tråd å sin Skatte-jord, böte, som hade han å andras ågor åverkat.

§. 37.

Windfållen af Ek och Bol, samt affall af toppar och qwistar, som efter hyggen finnas qwarliggande, må utan skilnad Skatte- och Krona-Bonde samt Innehafware af Boställe, utan utshning saklöst nyttja.

§. 38.

Som den ofreden å flere ställen förekommit, at unga Ekar blifwit med roten uptagne och til tröstslagor nyttjade, så hafwe, til förekommande deraf, Wi funnit öf föransätne, at aldeles förbluda, det på något sätt Ek i tröstslagor nyttjas må, wid En Riksdalers bot för hwarje sådan tröstslaga, hos hwilken helst den finnes. Swaröfwer Kronobetsningen skal åligga at noga tillsyn hafwa.

Om

Om Master, Spiror eller Stortverks-Tråd.

§. 39.

Mastertråd bör minst vara af Slutio fots längd, Tjugufyra Tums tjocklek, Tolf fot ifrån roten i stora och Sexton tum i lilla ändan, utan röte och skadeliga qwistar, jemn mål och af råt värt.

Masterspiror äro de, som innehålla i det minsta Sextio fots längd, Sexton tum i stora samt Ellofwa tum i lilla ändan, och äro rakvärt.

§. 40.

Ä Frelse-grund böra Master och Spiror Jordägaren til.

§. 41.

Mastertråd och Spiror å Skattejord må Jordägaren utan hembud ej fälla; wid sådane hembud, som böra til Wäre Befallningshafwande göras, åligger Skattemannen at upgifwa Trådens beskaffenhet och stället der det växer, hwarefter Wäre Befallningshafwande, efter öfverwering med Förvaltningen af Sids-Ärenderne, har, om Trådet åstundas, at låta det beståtiga och om betalningen derför med ägaren öfverenskomma. Åstundas ej Trådet och Jordägaren med wederbörlig Besigtning, attest kan wisa det wara kommit til sådan moanad, at det ej längre står sig til förmon, åge han då frihet at Trådet til hwem han wil förnyttre.

§. 42.

Ä Krono-Hemman äro Master och Spiror Och och Kronan tilhörige: ej må Krono-Äbo sådane Stortverks-Tråd utan Wäre Befallningshafwandes dertil, efter förd bres-

beswerling med Förvaltningen af Sjö-Ärenderne, gifue
lof och tilstånd falla.

Enär Mastetråd eller Mastespiror a Krono-Hemmans
ågor för Wäre och Kronans behof fallas, wele Wi i Må-
der för sådane Tråd bestå Åboen hälften af deras wärde;
en förmon som Wi welat tillägga Krono-Hemmans Åbo,
icke såsom någon rättighet, utan såsom en belöning och up-
muntran för Åboens sorgfällighet at wårda sådana för Ri-
ket angelägna Trån.

Då Mastetrån eller Spiror, som å Kronojord
finnas efter wederbörandes besigtning wara komne til den
mognad, som wisar sig genom förwisnade och fornade gre-
nar, at de ej längre stå sig til någon förmon; så skal Wår
Besallningshafwande, som altid bör derom sig underrättad
göra, sådant Förvaltningen af Sjö-Ärenderne tiltänna
gifwa, och om Kronan sådane Trån ej behöfwer, böra de
igenom Auction försäljas, och Krono-Åboen halfta wärdet
tillställas.

S. 43.

Ä Allmänningar, Kronosfogar och Boställsågor må ej
någon utan wederbörligt lof och tilstånd falla Stormwerks-
Tråd wid åwerkans bot.

Hwad som tarswas ifrån Recognitions- och egne Skat-
te-Hemmans Skogar af Stormwerks-Trån til Grufwe. Hyt-
te. Brufs- och Bergwerks byggnader, det må Innehafwa-
ren deraf utan utsynning eller tilstånds sökande, til Werkets
behof falla. Säljer han, eller annorledes anwänder från
Recognitions- Skogen Stormwerks-Trån, böte som för å-
werkan.

Sölfer någor hos Wår Besallningshafwande at til en-
skild Steppsbyggnad, Qwarnwerk eller andre dylike inrätt-
nin-

ningar, emot betalning erhålla utskning på Stornverks-
Trån ifrån Almanning, Boställs- eller Krono-Hemmans
ågor, bör sådant gifwas Förvaltningen af Sid-Ärenderne
tillkänna.

S. 44.

Fäller, fäller eller annorledes uplåter Skatte-
man å Skatte-jord Stornverks-Tråd, utan at sådant Tråd förut
hembjudas, böte, som hade annan å hans Skatte-jord sådan
åverkan ådort, efter hvad 63. §. i denna Förordning der,
om förmår; syrer, bläcker, eller annorledes skadar och för-
derswar han sådant Tråd, wære dersöre lika bot.

Lag samma wære om Krono-Bonde och Boställshaf-
ware utan Wäre Befallningshafwandes tilstånd sådant Tråd
å sit åboende Hemman och Boställe fäller, eller andra up-
låter, eller ock det samma genom syrande eller bläckning
eller annorledes förderswar och onyttigt gör; ersätte han
ock desutom Trådens wärde.

Om Cågande och Timmer-försälgning.

S. 45.

Wäre Befallningshafwande åga efter Lagen 20. Cap.
4. §. Byggninga Balken, at så å Säteris och Frelse- som
Skatte- och Krono-jord, förordna om nya Säggarwars
anläggande och byggande, ehwad de skola blifwa fin- eller
grof blädige, enär för dem sökes at säga til affalu eller
för betalning åt andra.

Så hafwe Wi ock i Näder för godt funnit, at här-
med anbefalla Wäre Befallningshafwande, at hwar i sit
Rån behörigen låta undersöka om alla sådane Öwarsnar,
som til affalu eller för betalning säga bräder, huruvida de
med eller utan tilstånd tilkommit, samt hwilka af de sena-
re

re efter Lag och Författningar kunna och böra bibehållas, då och besörjas bör, at de Werk, som säga til affsalu, utan afgift til Dö och Kronan, samt utan at derföre wara igenom Författningar eller särskild rättighet skiltagne, blifwa skattlagde, och at skatteläggningen sedermera til Kammar-Collegium insändes; hwarjemte och alla Hushålls Sägswarnar Aprenas böra.

Wid dessa undersökningar bör jemwäl trdeligen utmärkas, hwilka Sägswerk äro enbladige eller flerbladige, noteras til hushåll eller affsalu, samt om de hafwa oinskränkt sagningsfrihet, eller och äro til årligt antal Sägstockar af egen tillgång eller köptimmer skattlagde, jemte beskaffenheten af de lägenheter, hwarvå de anlagde äro. Ägandes Kammar-Collegium, at, der sådant ej redan skedd, förelägga Wäre Befallningshafwande lämpelig tid, inom hwilken dan undersökning och uprätt å hwarje Sägswerk bör förberede Collegium wara inlemnad, så at derstädes altid må finnas såter underrättelse, huru allmänna hushållningen med Skogarne i Riket, så häreutinnan, som andre denna hushållning rörande delar, föres; afwen som och Wäre Befallningshafwande, enär de nya Sägswarnars anläggande bewilja, skola wara skyldige, at inom en månad derefter sine Utslag tillika med de derwid hållne undersökningar, til Kammar-Collegium insända; alligande det i öfrigt Håradsskätterne, uti hwad på dem i affende på förenående undersökningar, ankomma kan, skyndesammeligen gå Wäre Befallningshafwande tilhanda.

§. 46.

På det den utskjoppning, som efter särskilde Författningar kan wara tillåten af Bräder, Masker, Spiror, Biektar eller Balkar och Sparr, med flere Skogs-Effekter, må